

PARTS:

Apel·lant : Sr. GGJ

Procurador : Sra. IMDOM

Advocat : Sr. ACA

Apel·lat : Sr. CGL

Procurador : Sr. JFC

Advocat : Sr. GOS

SENTÈNCIA 083-2020

COMPOSICIÓ DEL TRIBUNAL:

President : Sr. VINCENT ANIÈRE

Magistrats: Sr. CARLES CRUZ MORATONES

Sr. JAUME TOR PORTA

Andorra la Vella, el 29 de juny del 2020.

En nom del Poble Andorrà.-

Reunida la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia d'Andorra ha vist el recurs d'apel·lació a les actuacions més amunt referenciades.

En la tramitació d'aquestes actuacions han estat observades les prescripcions legals, i ha estat ponent el magistrat **Sr. JAUME TOR PORTA**, el qual expressa el parer del Tribunal.

ANTECEDENTS DE FET

Primer.- En data 12-3-2019, la representació processal del Sr. GGJ formulava demanda de modificació de mesures paternofilials contra el Sr. CGL, tot sol·licitant es dictés Sentència que modifiqués la pensió d'aliments fixada per la Sentència dictada en el marc del procediment B-1583-1/97, fixant una pensió d'aliments mensual de 600.- € que s'hauria d'incrementar anyalment en funció de la variació de l'índex de preus al consum.

Segon.- El 26-3-2019, la representació processal del Sr. CGL contestava la demanda de modificació de mesures articulada, sol·licitant es dictés Sentència desestimant les pretensions de la part adversa tot i imposant-li el pagament de les costes ocasionades.

Tercer.- Practicats els mitjans de prova declarats pertinents i necessaris i evacuat per les parts litigants els respectius escrits de conclusions, en data 3-10-2019 es dictava Sentència amb la següent part decisòria:

“Primer.- Desestimar la demanda de la representació del Sr. GGJ contra el Sr. CGL i absoldre a aquest darrer de totes les pretensions que contra ell es formulaven.

Segon.- Imposar les costes ocasionades arrel del present plet, incloses les despeses d'advocat i de procurador, a la part agent”.

Quart.- Contra aquesta resolució s'alça la representació processal del Sr. GGJ i mitjançant escrit de conclusions presentat en aquesta alçada el dia

7-1-2020, interessa la seva revocació íntegra i en el seu lloc es disposi l'estimació de totes les pretensions articulades en el seu escrit rector, el tot sense fer especial pronunciament al respecte de les costes processals.

La representació processal del Sr. CGL s'ha oposat al recurs formulat.

Cinquè.- Les parts litigants han renunciat a la celebració del tràmit de vista oral en aquesta alçada.

FONAMENTS DE DRET

Primer.- En el present litigi, la representació processal del Sr. GGJ articula envers el seu pare, Sr. CGL, una demanda de modificació de les mesures incloses en el conveni de mesures paternofilials atorgat pels seus progenitors i aprovat judicialment per Sentència de 13-2-1998. Concretament sol·licita que la pensió d'aliments inicialment fixada en la suma de 350.- € mensuals s'estableixi en 600.- €.

La Sentència dictada per l'Òrgan judicial d'instància desestima la pretensió articulada imposant al demandant el pagament de la totalitat de les costes ocasionades, en considerar que no tenia un rendiment regular en la seva formació acadèmica ni un aprofitament normal de la mateixa i que mantenia una actitud passiva en la recerca d'una ocupació professional. Tanmateix imposa al demandant el pagament de les costes ocasionades.

I és contra aquesta decisió que s'alça la representació processal del Sr. GGJ, amb fonament als greuges que s'assenyalen en els fonaments de dret següents.

Segon.- En primer lloc, considera que l'òrgan judicial d'instància incorria en un error en la valoració de la prova quan afirmava que el rendiment acadèmic del seu representat no era l'adequat. Referia en aquest sentit que l'any 2016 havia finalitzat l'ESO, posteriorment el setembre del mateix any va iniciar un curs d'administració d'empreses fins al novembre, i que posteriorment el desembre realitzava un curs de fotografia fins al gener del 2017. A partir del gener 2017 iniciava diferents formacions en l'àmbit de la direcció de cinema en el marc de les quals havia pogut realitzar diferents treballs de redacció i direcció de curtmetratges. En un altre ordre d'idees avançava que també havia pogut estudiar japonès.

Del procediment d'instància s'infereix que en GGJ (actualment 22 anys d'edat) va assolir el tercer curs de la E.S.O. l'any escolar 2012/2013 (folis 136 i 137). Seguidament, i durant pràcticament tres anys abandonava la seva formació acadèmica, sense que tampoc es desprengui de les actuacions que desenvolupés cap tipus d'activitat professional, fins a principis del 2016 en que s'inscrivía i assolía, el graduat escolar (foli 139). D'ençà aquella data, el recurrent ha assistit al "programa joves per emprendre" organitzat pel Consell Comarcal del X d'una durada de 44 hores entre els mesos de desembre de 2016 i gener del 2017. Seguidament, realitzava un curs d'iniciació a la direcció cinematogràfica durant el període 2017-2018 (96 hores lectives + 16 hores de realització) i ha estat matriculat durant dos cursos escolars (2017-2018 i 2018-2019) en una acadèmia d'idiomes on ha realitzat cursos de japonès a raó de dos hores setmanals (folis 121 en relació al foli 22). En relació al curs acadèmic 2018-2019, en la seva confessió en judici, el Sr. GGJ admetia que no havia estudiat ni treballat (foli 129). Finalment el recurrent justifica haver presentat candidatura, a mitjans del 2019, per un màster de titulació pròpia en direcció de fotografia de l'ESCAC a Y (folis 142 i ss). Es tracta d'una formació que incorpora un grau i un màster posterior d'una durada global de 5 anys i un cost anual de pràcticament 10.000.- €. Malgrat els arguments del recurrent, s'ha de constatar com la candidatura formulada

es trobava encara en l'estadi d'anàlisi per part del director de la formació segons correu electrònic tramès per aquest al demandant en data 22-5-2019 (foli 145), desconeixent-se si finalment el recurrent s'hi ha matriculat i ha seguit l'activitat formativa.

Al respecte dels aliments pels fills majors d'edat, en la nostra Sentència de 31-5-2017 (STJC 451-16), sosteníem: *"II.- Aquesta Sala (rotlle 328/16) ha posat de manifest que "En relació a la concurrència dels requisits per a poder demanar la pensió d'aliments per part d'un fill major d'edat, que inclogui la formació, cal que l'aprofitament sigui normal i no gaudeixi d'independència econòmica". I amb més detall (rotlle 4/16) vam exposar que "En segon lloc, aquesta Sala considera que dins del contingut dels aliments formen part dels mateixos tot el que és indispensable per el manteniment, l'habitatge, el vestit i l'assistència mèdica de la persona alimentada, i també les despeses per a la formació si aquesta és menor i per a la continuació de la formació, un cop assolida la majoria d'edat, si no l'ha acabada abans per una causa que no li és imputable, sempre que mantingui un rendiment regular.*

En el present cas no és un menor d'edat, de manera que els aliments es presten com un deure derivat de la potestat i on el judici de proporcionalitat entre les necessitats del menor i les possibilitats econòmiques de l'alimentant determinen la seva quantia, sinó que es tracta dels aliments a favor d'un fill major d'edat.

En aquests darrers casos, els aliments inclouen allò que esdevé indispensable pel manteniment, habitatge, vestit i assistència mèdica, així com les despeses de continuació de la formació. Però aquests aliments ja no troben el seu fonament en el deure de la potestat parental, tota vegada que els fills ja són majors d'edat i, per tant, aquesta s'ha extingit.

Pel que es refereix a la formació, que són les despeses que es reclamen en el present procediment, s'ha d'entendre que només s'hauran de seguir abonant quan l'alimentat obté un rendiment regular, mentre que quan l'actitud del fill major d'edat és passiva respecte de la recerca de feina o amb la continuació de la formació, aquesta no procedeix".

Aquesta noció d'aprofitament o rendiment regular ha estat precisada en la Sentència de 4-10-2019 (rotlleTSJC-162/2019) en que hem afegit: *“La raó de l'obligació d'aquesta doctrina no és la d'estimular el rendiment acadèmic dels fills com a pauta única per ser mereixedors de que els seus progenitors els paguin la formació. Cal anar més enllà en cada cas per saber si els resultats acadèmics obtinguts de manera no brillant ni suficient des del punt de vista acadèmic tenen alguna explicació que no sigui simplement una “actitud passiva o desentesa”. El límit doncs seria aquesta actitud sense que a la vegada existeixi una causa que la justifiqui aliena a la personalitat del fill. Tampoc es tracta de primar als bons estudiants, bé perquè tenen una intel·ligència superior o bé tenen una capacitat de sacrifici i esforç superior a la mitjana. Es tracta de conèixer les causes que hi ha al darrere d'un resultat acadèmic que ni és brillant ni és el “normal”. En aquell supòsit tot i que l'alimentista no havia superat el curs acadèmic, el professorat havia apreciat els esforços esmerçats i la Sala constata tanmateix que el baix rendiment escolar mostrat coincidia temporalment amb la ruptura sentimental dels seus progenitors de tal manera que existia una raó objectiva que els podia justificar i es mantenia l'obligació alimentària a càrrec de l'alimentista fins a l'acabament del període formatiu fins a finalització del curs acadèmic.*

En el concret supòsit examinat, el Sr. GGJ abandonava la seva formació acadèmica a tercer d'ESO quan comptava amb pràcticament 16 anys d'edat, i no va ser fins quan ja tenia 19 anys d'edat que va assolir amb èxit les proves del graduat escolar. Durant aquest període de pràcticament uns tres anys, no figura en les actuacions que seguís cap tipus d'activitat formativa diversa ni tampoc que desenvolupés una activitat professional o que tant sols en cerqués una activament. Tal comportament es tornava a produir en el període escolar corresponent al curs 2018-2019, com el propi recurrent admet obertament en la seva confessió en judici. Aquesta passivitat absoluta front a l'activitat formativa o la recerca d'una activitat professional, dista de l'esforç i del sacrifici que s'ha d'esperar de l'alimentista major d'edat per a ser tributari d'una pensió alimentària i és

que en definitiva la pensió d'aliments pels als majors d'edat pretén assegurar a l'alimentista poder completar el seu cycle formatiu amb vocació a incorporar-se al mercat de treball i poder gaudir de recursos econòmics propis que li permetin la seva subsistència econòmica independent. El principi de solidaritat familiar que fonamenta el deure d'aliments al respecte dels fills no és però absolut, i ha de ser relacionat amb la concreta activitat personal de qui es consideri en situació de necessitat doncs en definitiva es tracta d'evitar situacions artificials i no justificades de dependència econòmica envers els progenitors que en jurisdiccions dels estats veïns han pogut ser fins i tot qualificades com a constitutives de "parasitisme social" (Sentència del Tribunal Suprem espanyol de 1-3-2001).

És cert que entre els anys 2016 a mitjans del 2018 el Sr. GGJ ha pogut seguir algun tipus de formació (jornades de joves emprenedors, iniciació a la direcció de cinema, cursets de fotografia, acadèmia de llengües). Al respecte d'aquestes i malgrat no dubtem que hagin pogut suposar una font d'informació i coneixements per al recurrent, han estat breus (la més extensa tractant-se de la iniciació a la direcció cinematogràfica ha tingut una durada lectiva de 96 hores i altres 16 hores de realització de rodatge), de tal manera que les mateixes no poden ser considerades com pròpies a una formació professional o superior amb vocació a incorporar l'alumne o assistent al mercat laboral, sinó que més aviat sembla atorgar-li uns coneixements elementals o bàsics que assegurin un enriquiment personal del subjecte que els ha seguit. En tot cas, la seva brevetat no impedia al recurrent desenvolupar de manera coetània una activitat professional a temps parcial en arres a gaudir d'ingressos econòmics propis.

Quant al màster de fotografia que el Sr. CGL pretenia iniciar segons indicava en la demanda el curs acadèmic 2019-20, no ha justificat ni tant sols l'admissió de la candidatura que havia articulat pels responsables del centre concernit de tal manera que es desconeix si aquest curs 2019-

2020 ha seguit la formació que pretenia i en cas afirmatiu quins han estat els resultats obtinguts. Aquesta realitat, conjuminada amb la passivitat fins ara demostrada pel recurrent a l'hora de seguir seriosament una formació o de cercar activament una ocupació professional, impedeixen el triomf de la pretensió que en concepte d'aliments introduïa en la demanda i la conseqüent confirmació de la Sentència dictada sobre aquest extrem.

Tercer.- El segon motiu de recurs intervé en relació al pronunciament adoptat quant a les costes. Es sustenta que en l'àmbit familiar la doctrina d'aquesta Sala consistia en no imposar les costes ocasionades a cap de les parts litigants.

La decisió recorreguda imposa les costes a la part recurrent en considerar que la pretensió que introduïa era exclusivament de caire patrimonial.

En matèria de costes derivades dels litigis de naturalesa familiar, la regla general consisteix en no efectuar imposició de les mateixes a cap dels litigants. Aquest principi general però coneix dos excepcions. Les costes han de ser imposades a la part vençuda quan malgrat intervenir en un litigi de naturalesa familiar, la pretensió articulada és exclusivament de caire econòmic i la mateixa s'ha vist desestimada. D'altra part, les costes hauran de ser imposades a la part vençuda quan, com en tot procediment, intervingui temeritat o mala fe de la part vençuda.

Pel que es refereix als conceptes de temeritat i mala fe hem pogut indicar que *“La mala fe és un concepte clarament diferenciat de la temeritat per pertànyer aquesta darrera a l'àmbit processal d'actuació mentre que la primera és més pròpia a les relacions substantives que precisament són aquelles que han originat el litigi de tal manera que s'actua amb temeritat quan es sosté una pretensió o una oposició en judici sense una mínima base argumental o expectativa raonable. En canvi ha d'apreciar-se mala fe quan el demandat ha vingut eludint de manera clara, constant i*

conscient el compliment de les seua obligacions, postura que acabaran generant un judici amb les conseqüents molèsties i despeses” (Sentència de 27-3-2018 TSJC-461/2017).

En el supòsit examinat, la pretensió del Sr. GGJ es trobava clarament mancada del necessari suport base que pogués mínimament justificar la seva reclamació, i endemés en el supòsit concret que s'examinava concorria diversa jurisprudència clara que, en atenció a la seva concreta situació personal, desautoritzava la seva reclamació. En tal context no esdevindria just ni equitatiu que el demandat absolt hagués d'assumir les costes dels seus advocat i procurador front a una reclamació que ha de qualificar-se com a temerària.

També aquest motiu del recurs, si bé per raons diverses, ha de ser rebutjat.

Quart.- La desestimació del recurs comportarà que les costes ocasionades en aquesta alçada hagin de ser imposades al recurrent, amb el benentès que aquestes inclouran els honoraris d'advocat i procurador de la part apel·lada.

Vistos la legislació vigent i els Usos i Costums aplicables al present cas, la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia d'Andorra, ha pres la següent

DECISIÓ

DESESTIMAR el recurs d'apel·lació articulat per la representació processal del Sr. GGJ contra la Sentència dictada per la Sra. Batlle en data 3-10-2019 que confirmem íntegrament. Imposem a la part recurrent

el pagament de les costes ocasionades en aquesta alçada, inclosos els honoraris d'advocat i de procurador ocasionats al Sr. CGL.

Aquesta resolució és ferma i executiva.

Així per aquesta nostra resolució, de la qual en serà tramés testimoni a la Batllia, per al seu coneixement i als efectes escaients, definitivament jutjant, ho pronunciem, manem i signem.-